

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ ŠIAULIŲ TARDYMO IZOLIATORIŲ IR KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE TEISINGUMO MINISTERIJOS

2020 m. spalio 2 d. Nr. 4D-2020/1-841
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2020-06-26 gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą (toliau vadinama ir – Skundas) (Skundo papildymas gautas 2020-07-31) dėl Šiaulių tardymo izoliatoriaus (toliau vadinama ir – Šiaulių TI) ir Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos (toliau vadinama ir - KD) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamo kreipimūsi nagrinėjimo ir atsakymo nepateikimo.

2. Skunde nurodoma:

Pareiškėjas kreipėsi į Šiaulių TI administraciją su prašymu suteikti informaciją, iš kurių prekybos vietų tiekiamos prekės į Šiaulių TI įstaigoje veikiančią parduotuvę tačiau atsakymo nesulaukė. 2019-06-19 kreipėsi su skundu į KD. 2019-07-18 KD raštu informavo, kad skundo nagrinėjimo terminas pratęsimas 10 darbo dienų, tačiau iki kreipimosi į Seimo kontrolierių dienos (skundas gautas 2020-06-26) atsakymo nepateikė.

3. Pareiškėjas prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2020 birželio 30 d. raštu Nr. 4D-2020/1-841/3D-1779 kreipėsi į Šiaulių TI, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2020 m. rugpjūčio 17 d. Seimo kontrolierius gavo 2020 m. rugpjūčio 17 d. Šiaulių TI atsakymą Nr. 14-9142.

Pateiktame atsakyme ir papildomuose dokumentuose nurodoma:

- 4.1. „Pareiškėjas 2020-06-22 kreipėsi į Šiaulių TI dėl įstaigos parduotuvės tiekėjų.“;
- 4.2. „Pareiškėjui 2020-07-21 pateiktas atsakymas į prašymą, registracijos Nr. 17-782“.

5. Seimo kontrolierius 2020 m. birželio 30 d. raštu Nr. 4D-2020/1-841/3D-1778 kreipėsi į KD, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2020 m. liepos 10 d. Seimo kontrolierius gavo 2020 m. liepos 10 d. KD atsakymą Nr. 1S-1708.

Pateiktame atsakyme ir papildomuose dokumentuose nurodoma:

5.1. „Pareiškėjas yra kreipėsis į KD dėl Skunde minimų aplinkybių“;

5.2. „Pareiškėjui buvo atsakyta į jo kreipimąsi“.

Prie pateikto atsakymo pridėta: Pareiškėjo 2019-06-17 skundas KD dėl 2019-05-17 Šiaulių TI pateikto jam atsakymo; 2020-07-09 KD atsakymas į Pareiškėjo 2019-06-17 skundą.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinamas ir – BVK)

11 straipsnis. Bendrosios nuteistųjų teisės – „1. Nuteistieji turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka: 1) gauti rašytinę informaciją apie bausmės atlikimo tvarką ir sąlygas, savo teises bei pareigas. Šią informaciją bausmės vykdymo institucija pateikia lietuvių kalba arba nuteistojo gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią nuteistasis supranta; [...]“;

183 straipsnis. Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas – „1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. [...]“

7. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, nustatyta:

„25. Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų.

[...]

33. Atsakymas į prašymus, siunčiamas elektroninėmis priemonėmis, turi būti pasirašytas institucijos vadovo arba jo įgalioto asmens kvalifikuotu elektroniniu parašu, arba suformuotas elektroninėmis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą, išskyrus atvejus, kai atsakoma į Taisyklių 20 punkte nustatytu atveju institucijoje neregistruotus prašymus.

[...]

35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį:

35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir

įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

[...]

37. Į skundus atsakoma laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytos tvarkos.

38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia.“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

8. Vyriausiasis administracinis teismas (toliau vadinama ir – LVAT):

8.1. 2014-04-09 aprobuotame Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, nagrinėjant bylas dėl bausmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo administravimo srityje, apibendrinime yra nurodęs:

„Šio teisinio reguliavimo kontekste teisėjų kolegija pažymėjo, kad Pataisos namai ir Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, kaip viešojo administravimo subjektai, be minėtų specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, pavyzdžiui: įstatymo viršenybės, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principus (Viešojo administravimo įstatymo 3 str. 1 p.) (2012 m. gruodžio 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁸²²-3206/2012). Laisvės atėmimo institucijų sprendimuose turi būti aiškiai nurodyti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis pagrįsti sprendimo motyvai, kurie, be kita ko, atitiktų Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje numatytus reikalavimus (2011 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-2876/2011)“;

8.2. 2009-04-02 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A756-422/2009, yra nurodęs:

„[...] viešojo administravimo institucijos priimamiems sprendimams (individualiems administraciniams aktams) keliami Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje įtvirtinti reikalavimai. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad individualus administracinis sprendimas turi būti pagrįstas nustatytais faktais ir teisės aktų normomis, o 2 dalyje nurodyta, kad sprendime turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos bei nurodyta sprendimo apskundimo tvarka. Šios nuostatos reiškia, kad akte turėtų būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus.“

Tyrimo išvados

9. Atsižvelgiant į Skunde išdėstytas aplinkybes, išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

9.1. dėl Šiaulių TI pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamų kreipimūsi nagrinėjimo;

9.2. dėl KD pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai nepateikus atsakymo į skundą.

Dėl Šiaulių TI pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamų kreipimūsi nagrinėjimo

10. Skunde Pareiškėjas rašė, kad kreipėsi į Šiaulių TI administraciją su prašymu suteikti informaciją, iš kurių prekybos vietų tiekiamos prekės į Šiaulių TI įstaigoje veikiančią parduotuvę, tačiau Šiaulių TI administracija nesuteikė prašomos informacijos.

11. Nagrinėdamas pareiškėjų skundus, Šiaulių TI, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų; sprendimai turi būti grįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis.

12. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas į Šiaulių TI su prašymais suteikti informaciją, iš kurių prekybos vietų tiekiamos prekės į Šiaulių TI įstaigoje veikiančią parduotuvę, kreipėsi du kartus 2019-05-06 ir 2020-06-22.

Šiaulių TI administracija į jo prašymus 2019-05-17 ir 2020-07-21 pateikė atsakymus, raštu Nr. 17/01-862 ir Nr. 17-782, kuriuose Pareiškėjui buvo paaiškinta apie UAB „<...>“ formuojamus užsakymus, teikiamus kainoraščius, nurodyti pagrindiniais tiekėjai pagal prekių grupes. Atsakymuose nurodyta ir jų apskundimo tvarka.

Dėl pirmiau nurodytų aplinkybių konstatuotina, jog Pareiškėjui į 2019-05-06 ir 2020-06-22 prašymus buvo atsakyta tinkamai ir per Viešojo administravimo įstatyme nustatytą 20 darbo dienų terminą.

13. Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, darytina išvada, kad Pareiškėjo Skundo dalis dėl Šiaulių TI pareigūnų veiksmų (neveikimo) netinkamai nagrinėjus Pareiškėjo kreipimūsi, atmestina.

dėl KD pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai nepateikus atsakymo į skundą

14. Skunde Pareiškėjas nurodė, kad 2019-06-17 kreipėsi į KD administraciją su skundu, tačiau iki kreipimosi į Seimo kontrolierių dienos (gautas skundas 2020-06-26) atsakymo nesulaukė.

15. Pagal teisinį reglamentavimą bei teismų praktiką, nagrinėjant pareiškėjų skundus, KD, kaip viešojo administravimo subjektas, privalo laikytis įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo principų, kas reiškia, kad KD atsakymai ir skundus ir prašymus turi būti parengti pagal jų turinį ir per teisės aktuose numatytus terminus.

BVK 183 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjo skundas KD gautas 2019-06-18. 2019-07-18 KD Pareiškėją raštu informavo, kad skundo nagrinėjimo terminas yra pratęstas 10 darbo dienų, tačiau atsakymą Pareiškėjui pateikė tik 2020-07-09, t. y., po to, kai Seimo kontrolierius kreipėsi į KD dėl informacijos gavimo. Tai reiškia, kad KD Pareiškėjui nepateikė atsakymo per teisės aktuose nustatytą terminą, skundo nagrinėjimas užtruko ilgiau nei BVK nustatytas 20 darbo dienų terminas.

16. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes bei į galiojantį teisinį reglamentavimą (šios pažymos 5 punktą), konstatuotina, jog KD atsakymas buvo pateiktas nesilaikant BVK 183 straipsnio 2 dalyje nustatyto 20 darbo dienų termino, KD pareigūnai atsakymą į Pareiškėjo skundą pateikė ne per teisės aktuose nustatytą terminą, todėl Skundas šioje dalyje yra pagrįstas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

17. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžia X Skundo dalį dėl Šiaulių tardymo izoliatoriaus pareigūnų veikslių netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimusis, **atmesti**.

18. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia X Skundo dalį dėl Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos pareigūnų veikslių (neveikimo) nepateikiant atsakymo per teisės aktuose nustatytą terminą, **pripažinti pagrįstą**.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

19. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Kalėjimų departamento direktoriui rekomenduoja imtis priemonių, kad ateityje nagrinėjant skundus būtų laikomasi BVK numatytų skundo nagrinėjimo terminų.

20. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos**.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas